

A nemzetiségek közötti kapcsolatokat az jellemzi, hogy kétpólusúak. Ezért rendezésük folyamán mindenkor szem előtt kell tartanunk, hogy a kapcsolatok mindig mindkét félre vonatkoznak, s ezt a tényt szigorúan figyelembe kell vennünk. Az e kérdésekről folytatott vitában éppen ezért nem az érzések, hanem a konkrét tények ismerete lehet csak mérvadó. Ezért el kell kerülni az adott üggyel összefüggő jelenségek eltúlozását, ha nem ismerjük tartalmukat.

A tanácskozás résztvevői sajnálattal állapítják meg, hogy a sajtóban a tárgyilagos elemzések és az ésszerű párbeszéd helyett a szenvedély párbeszédei látnak napvilágot, ami elködösíti a nemzetiségi kapcsolatok rendezésének világos szocialista nézőpontjait

A tanácskozás résztvevői az említettek alapján elvárják a sajtó, a rádió s a televízió dolgozóitól, hogy megfelelő tárgyismeret birtokában foglalkozzanak a nemzetiségi kapcsolatok kérdéseivel, arra törekedve, hogy ne csak felvessék a problémákat, hanem keressék megoldásuk lehetőségét, s küszöböljék ki mindazt, ami gyöngíti a szlovák nemzet s a magyar és az ukrán nemzetiségű dolgozók egységét.

A tanácskozás résztvevői azt javasolják az SZLKP KB szerveinek, hogy a magyar és az ukrán nemzetiség államjogi helyzetével összefüggő munkálataikban következetesen ragaszkodjanak a CSKP Akcióprogramjába foglaltakhoz. Javasolják továbbá, hogy vegyék figyelembe a párt- és az állami szervek, s a társadalmi szervezetek határozataiban, valamint a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesülete s a Csehszlovákiai Ukrán Dolgozók Kulturális Szövetsége Központi Bizottságának rezolúcióiban lefektetett indítványokat s a lakosság javaslatait.

A tanácskozás résztvevői továbbá azt javasolták az SZLKP Központi Bizottságának, hogy létesítsen az SZLKP KB mellett nemzetiségi bizottságot, s azt állítsa össze a szlovák nemzet, s a magyar és az ukrán nemzetiségek képviselőiből. Javasolják továbbá, hogy rendezzen szlovákiai szemináriumot, amelyen a nemzetiségi problémák megoldásának lehetőségeiről tájékoztatná a kommunistákat.

A tanácskozás résztvevői végül azt javasolták, hogy az SZNT elnökségének hatáskörében megfelelő apparátussal rendelkező titkárságot kell létesíteni a nemzetiségi ügyek intézésére.

Új Szó, 1968. május 1. 2. p.

20

Komárom, 1968. május 5. A komáromi Matica-klub alakuló közgyűlésének határozata, amely elítéli a Csehadok állásfoglalásait, s a dél-szlovákiai szlovákok védelmére szólítja fel a szlovák állami szerveket.

1. Zákonom upraviť pôvodné postavenie a práva Matice slovenskej ako národnej inštitúcie, ktorá vo vedomí našich občanov požíva plnú dôveru a úctu a žiadame dať MS zastúpenie v NF, ktoré jej plným právom patrí.

2. Poskytnúť plné moci a zabezpečiť medzinárodnými dohodami, aby Matica slovenská mala právo nadväzovať kultúrne styky so slovenskými menšinami najmä v USA, Kanade, Juhoslávií, v Maďarsku a v ostatných štátoch, kde žijú Slováci.

3. Pri SNR alebo MS vytvoriť skupinu vedeckých pracovníkov a túto poveriť úlohou prieskumu stavu maďarizačného procesu. Odhaliť spoločenské zákonitosti a príčiny tohoto procesu a predložiť zákonodarnému orgánu návrh na odstránenie príčin i niektorých následkov tohoto trvalého úsilia niektorých skupín obyvateľstva.

4. Vykonávať systematicky prieskum vyučovacieho procesu na maďarských školách, na ktorých podľa nášho názoru sa málo dbá o československé vlastenectvo.

5. Upraviť učebné osnovy žiakov všetkých maďarských škôl tak, aby už v samotných osnovách neboli zakotvené nerovnoprávnosti v neúmerných požiadavkách na znalosť maďarského, ruského a slovenského jazyka a to v prospech jazyka slovenského na úkor výučby jazyka ruského.

6. Dôsledne prehodnotiť všetky stránky národného kultúrneho a spoločenského života za obdobie od r. 1938 do dnešných čias na územiach so zmiešaným obyvateľstvom a urýchlene odstrániť následky národnej zakríknutosti Slovákov na týchto územiach.

7. Urýchlene vytvoriť prijateľné podmienky života, najmä pre učiteľov a kultúrnych pracovníkov slovenskej národnosti na tomto území a v súlade s celkovou situáciou v štáte poskytnúť príslušné preferenčne prostriedky.

8. Včas reagovať na špecifické podmienky života týchto oblastí, ktorých zanedbávanie tak po stránke ekonomickej, politickej, ako aj po stránke národnostnej môže priniesť aj v budúcnosti, tak ako tomu bolo v minulosti, veľké škody pre celú spoločnosť.

9. Žiadame, aby československé vládne orgány zabezpečili menšinové práva maďarsky hovoriacim obyvateľom žijúcim v ČSSR, pri dôslednom dodržaní zásady reciprocity, čím chceme bojovať zároveň aj za práva Slovákov žijúcich na území Maďarska.

10. Žiadame, aby ústredné orgány bezodkladne upravili vydaním právnej normy používanie dvojjazyčnosti pri verejných označeniach a rôznych nápisoch na území so zmiešaným obyvateľstvom, a to tak, aby nemohlo v žiadnej forme dôjsť k deformovaniu výraznosti československej nezávislosti a národnej zvrchovanosti.

11. V záujme ochrany práv občanov žijúcich na území ČSSR so zmiešaným obyvateľstvom a v záujme upevnenia celistvosti a zvrchovanosti štátu proti rozkladaniu republiky zvnútra, žiadame, aby ústredné orgány ustanovili na vedúce funkčné miesta jednotlivých orgánov, organizácií a inštitúcií, osoby štátne, národne spoľahlivé, ktoré budú zárukou, že v budúcnosti nedôjde ku kriveniu platných noriem a zákonov v prospech ani jednej ani druhej strany.

12. Odsudzujeme rezolúcie Csemadoku ako neodôvodnené a žiadame dôsledné prešetrenie motívov a cieľov, ktoré sledovali posledné rezolúcie a akcie Csemadoku, a v prípade, že sa dokáže, že tieto akcie boli motivované snahou narušiť celistvosť ČSSR alebo jej rozvrátenie, je potrebné vinníkov prísne potrestať, a to bez ohľadu na funkcie a nevnímajúc ani predsedu ÚV Csemadoku s. Lőrincza.

13. Žiadame, aby v novej ústave ČSSR bola zakotvená slovenčina a čeština ako úradný jazyk.

14. Žiadame, aby na slovenských školách vyučovali učitelia slovenskej národnosti, alebo učitelia ovládajúci 100 % spisovný jazyk a dávajúci záruku, že budú zabezpečovať výchovu slovenskej mládeže v duchu národného povedomia a cti.

15. Ukladáme výboru Klubu priateľov MS, aby za účelom správneho informovania vyšších orgánov o situácii na južnom Slovensku bola vyslaná delegácia na ÚV KSČ, ÚV KSS a SNR.

Na záver znova prehlasujeme, že my, Slováci, žijúci v okrese Komárno, chceme pokojne spolunažívať so všetkými poctivo zmýšľajúcimi občanmi maďarskej národnosti, čo bude v prospech nielen celej republiky, ale aj všetkých v nej žijúcich národností. Zároveň však upozorňujeme, že nedopustíme, aby tieto naše mierumilovné snahy viedli k opakovaniu sa roku 1938, a to v nijakej jeho podobe.

SNA, ÚV KSS, k. 1206., géppel írt másolat

Összefoglalás: Törvénnyel kell szabályozni a Matica slovenská helyzetét és jogait, s biztosítani, hogy kapcsolatot tarthasson a külföldi szlovákokkal is. Az SZNT vagy a Matica mellett hozzanak létre egy tudományos csoportot azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg a magyarosítási folyamat mértékét és okait. Meg kell vizsgálni a magyar iskolákban folyó oktatási folyamatot is, mert elhanyagolják a csehszlovák hazafiságra való nevelést. Sürgősen fel kell számolni a dél-szlovákiai szlovákok 1938 óta tartó nemzeti megfélemlítettségének következményeit. A Dél-Szlovákiában tanító szlovák nemzetiségű tanítóknak kedvezményeket kell biztosítani. A magyar lakosság számára biztosítani kell a kisebbségi jogokat, de a reciprocitás elvének betartásával. A kétnyelvűség elvét úgy kell szabályozni, hogy az ne veszélyeztethesse a csehszlovák függetlenséget és nemzeti önállóságot. Az egyes szervek, szervezetek és intézmények élére államilag és nemzetileg megbízható személyeket kell állítani. Elítéljük a Csemadok állásfoglalását, s ha bebizonyosodik, hogy célja a Csehszlovák Köztársaság felforgatása volt, a felelősöket, köztük Lőrincz Gyulát meg kell büntetni. Az új alkotmány rögzítse, hogy a hivatalos nyelv a cseh és a szlovák, a szlovák iskolákban pedig csak a szlovák nyelvet 100%-osan bíró tanítók taníthassanak.

21

Pozsony, 1968. május 9. Janics Kálmán reagálása az Új Szó hasábjain Daniel Okáli A kassai kormányprogram „bűnöseinek” keresése (Hľadanie „hriešnikov“ Košického vládného programu) című április 25-i írására.

A DEMAGÓGIA NEM MEGOLDÁS

Mikor már azt hittük, hogy minden embertelenség, tévedés, elvakultság és előítélet, szóval a múlt drámai ámokfutása az újrafontolás és önbírálat útján tévedésként kerül be a történelem évkönyveibe, mikor kezdet akarunk nyújtani azoknak is, akiket 23 évvel ezelőtt a fanatizmus árja elragadott, akkor megszólal egy igazán disszonáns hang, amely annyiban különbözik az eddigi felszínes különvéleményektől, hogy több tárgyi ismeret birtokában a reakcióból, a tévedésből, az embertelenségből és a nacionalista machiavellizmusból „szocialista” erkölcsi rendszert akar szerkeszteni a magyarelles hadjárat védelmében. Ezt a szerepet vállalta Daniel Okáli a Predvoj 1968. április 25-i